بەش :   زمانی کوردی

کۆلێژ: پەروەردە/ شەقڵاوە

زانکۆ: سەلاحەددین

بابەت : شیکردنەوەی دەق

پەرتووکی کۆرس – پۆلی چوارەم

ناوی مامۆستا : د. عمر احمد

نازناوی مامۆستا : مامۆستا

ساڵی خوێندن: 2022–2023

پەرتووکی کۆرس
Course Book

1. ناوی کۆرس	شیکردنەوەی دەق
2.ناوی مامۆستای بەرپرس	عمر احمد
3. بەش/ کۆلێژ	کۆلیژی پەروەردە / شەقڵاوە : بەشی زمانی کوردی
4. پەیوەندی	ژمارەی مۆبایل (07504726403)
5. یەکەی خوێندن	**2 کاتژمێر**
6. ژمارەی کارکردن	**10 کاتژمێر**
7. کۆدی کۆرس	
8. پرۆفایەلی مامۆستا	ناو : عمر احمد عبدالرحمن ساڵ و شوێنی لە دایکبون : هەولێر / 1971/7/1 مێژووی دامەزراندن : 1993/10/24 شوێنی یەکەم دامەزراندن : وەزارەتی پەروەردە / پەروەردەی هەولێر / قوتابخانەی نازەنینی سەرەتایی مێژوی وەرگیرانم لە زانکۆ : لە ساڵی (2000 –2001) لە بەشی کوردی کۆلیژی پەروەردەی زانکۆی سەلاحەدین وەرگیرام. بڕوانامەی بکالۆریۆس : لە 2004/7/5 بڕوانامەی بکالۆریۆسم وەرگرت لە بەشی زمانی کوردی ، لەبەر ئەوەی یەکەمی سەر بەشەکەی خۆم بووم ،ڕاژەم گواسترایەوە بۆ هەمان بەش و بە(یاریدەدەری سەرۆکی توێژەران) دامەزرام. گواستنەوەی راژە : لە رێکەوتی 2005/1/3راژەکەم گوازرایەوە بۆ وەزارەتی خوێندنی باڵا /زانکۆی سەلاحەدین /کۆلێژی پەروەردە/ بەشی زمانی کوردی. مێژووی وەرگیران لە ماستەر: لە رێکەوتی 2006/11/8 لەخوێندنی باڵا / ماستەر

	وەرگیرام لە کۆلێژی زمان بەشی زمانی کوردی. بڕوانامەی ماستەر: لە ڕێکەوتی 2009/3/25 بڕوانامەی ماستەرم وەرگرت لە زمانی کوردیدا ناونیشانی نامە : فرێزی بەند لە زمانی کوردیدا گواستنەوەی ڕاژە : لە 2009/5/5 ڕاژەکەم گوازرایەوە بۆ کۆلێژی زمان / سۆران نازناوەی زانستی : لە ڕێکەوتی 2010/3/2 نازناوی زانستی (مامۆستای یاریدەدەر) م پێ بەخشراوە ئێستا قوتابی دکتۆرام لە بەشی زمانی کوردی ، کۆلێژی زمان ، زانکۆی سەلاحەدین . **ناوی ئەو توێژینەوانەی ئەنجامم داون و لە گۆڤارە زانستییەکان بڵاوکراونەتەوە:** - ئەوانەی بەتەنیا ئەنجامم داون: 1- کاریگەری شێوەزاری ناوچەیی لە نوسینەکانی (هێمن موکریانی) دا . 2014/10/24 مجله الاستاذ 2- زمانی پەخشانی زانستی و پرۆگرامەکانی خوێندن کتێبی زیندەزانی پۆلی یازدە و دوازدەی ئامادەیی بە نموونە . 5/14/ 2014 گۆڤاری زانکۆی ڕاپەڕین . ژمارە (3(-ئەوانەی بە هاوبەشی ئەنجامم داوون: 3- شیکردنەوەی هەندێ وشە و زاراوەی نوێ لە زمانی کوردیدا . 2012/12/11 گۆڤاری ئەکادیمیای کوردی . بە هاوبەشی لەگەڵ مامۆستا(هیوا احمد عصاف) . ژمارە (24) 4- ڕۆلی ناوی ئەندامانی جەستەی مرۆڤ لە زمانی کوردیدا 2012/10/24 مجله الاستاذ . بە هاوبەشی لەگەڵ مامۆستا هیوا احمد عصاف 5- شێوەزاری سۆرانی لە نێوان زاری ناوەڕاست و ژووروی زمانی کوردیدا . 2014/3/4 گۆڤاری زانکۆی ڕاپەڕین . بە هاوبەشی لەگەڵ مامۆستا (هیوا احمد عصاف) .
9. وشە سەرەکیەکان	ڕێبازەکانی لێکۆڵینەوەی زمانەوانی ، مێژووی لێکۆڵینەوەی زمانەوانی ، زمانەوانی ڕۆنانکاری ، سۆسێر ، ڕێزمانی بەرهەم هێنان ، کردەی گەیاندن ، زمانی ستاندارد ، زمانی مرۆڤ و گیانلەبەرانی تر، زمان و بازاڕ ،
10. ناوەرۆکی گشتی کۆرس: • بابەتی شیکردنەوەی دەق یەکێکە لە بابەتە هەرە گرنگەکان ، کە لەم سەردەمەی ئێستاماندا بۆتە جێگای بایەخی هەموو لایەک ، بەتایبەتی ناوەندەکانی لێکدانەوە و شیکردنەوە و هەڵسەنگاندن . شیکردنەوەی دەق ئێستا لە بواری سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و زانستی	

و پەردوەردەیی و ... هتد ، گرنگی بایەخی پێ دەدرێت . ئەم بابەتە دەچێتە ناو بازنەی زمانەوانی ، بۆیە پیویستە قوتابیان ، ئەوانەی پسپۆڕی زمان وەردەگرن ، شارەزاییان هەبێت لە بابەتی شیکردنەوەی دەقدا .

- بەستانەوەی بابەتەکە بە ژیانی ڕۆژانە و هێنانەوەی نموونە لە ژیانی راستەوخۆی قوتابیاندا . هەروەها هەوڵ بدرێت ڕۆژانە ئەو دەق و وتارانە شیبکرێنەوە کە لەسەر ئاستی جیهاندا کاریگەرییان هەیە لە بوارەکانی ژیای ئێستای خەڵکیدا . هەروەها پێویستە قوتابیان ئاگاداری ئەو تۆری و بۆچوونانە بن کە دەق و گوترەکانی پێ شیدەکرێتەوە .

11. ئامانجەکانی کۆرس- پێشکەش کردنی زانیارییەکی گشتی لە بواری شیکردنەوەی دەق و گوتاردا بۆ قوتابیان .هەروەها قوتابیان بتوانن بە شێوەیەکی زانستی سنوری بابەتەکە دەستنیشان بکەن و بزانن ئەو کەرستەو بابەتانە کامانەن کە شیکردنەوەی دەق گرنگیان پێدەدات و هەوڵی شیکردنەوەیان دەدەات .

12. ئەرکەکانی قوتابی:
پێویستە قوتابیان بە تەواوی پابەندی یاساکانی زانکۆ بن لە بواری ئامادەبونیان لە پۆلدا ، هەروەها بەشداری بکەن بۆ ئەوەی کەش و هەوایەکی پڕ گفتوگۆ و لەبار بڕەخسێنن بۆ تاوتوێ کردنی بابەتەکە ، لەگەڵ ئامادەکردنی ڕاپۆرت و سیمینار بۆ بابەتەکان و ئەنجامدانی کاری دەستەجەمعی لە بوارەکەدا .

13. ڕێگەی وانە ووتنەوە
لە میانەی وتنەوەی بابەتی شیکردنەوەی دەق دا، پەیڕەوی ڕێگای محازەرە و گفتوگۆ دەکرێت لەگەڵا بەشداری کردنی قوتابیان و ڕەخساندنی ژینگەیەکی زانستی لەبار .

14. سیستەمی هەڵسەنگاندن
- لە تەواوی کۆرسەکەدا دوو تاقیکردنەوە ئەنجام دەدرێت .

15. دەرئەنجامەکانی فێربوون
- قوتابیان شارەزای پەیدا دەکەن دەربارەی شیکردنەوەی دەق و گوتار ، هەروها لەڕیگەی شارەزابوون لە بابەتی شیکردنەوەی دەقدا ، دەتوانن ئاگاداری گۆڕانکارییەکان بن و دەتوانن هەڵسەنگاندن بۆ گوتار/دەقانە بکەن کە لەسەر ئاستی وڵات و ناوچەکە و جیهان پێشکەش دەکرێن و

هەڵسەنگاندنی بۆ بکەن و بتوانن خۆیان لەگەڵ ڕەوتی پێشبینی کراوی دەوروبەر و دنیادا بگونجێنن .

• ئەم کۆرسە ئەوە بۆ قوتابیان ڕوون دەکاتەوە کە چون بتوانن بە پێی بۆ چونەکان لێکدانەوە بۆ قسەی بەرامبەر بکەن . هەروەها شارەزایی پەیدا بکەن لە بارەی تیۆرییەکان شیکردنەوەی قسە و دوان و ئاشنابوون بە شێوازی گفتووگۆکان .

• ئاسۆی بیرکردنەوەی فراوانتر دەبێت ، سەبارەت بە لێکۆڵینەوە زمانییەکان .

16. لیستی سەرچاوە

- د. محەمەد مەعروف فەتاح، زمانەوانی، زانکۆی سەلاحەددین– 2011.
- تۆفیق، قەیس کاکل (2002) ، پەیوەندییەکانی نێو دەق، نامەی دکتۆرا، زانکۆی سەلاحەدین، کۆلێژی ئاداب، بەشی زمانی کوردی، هەولێر.
- حەمەئەمین، شێرکۆ (2009) ، شیکار کردنێکی گوتاری چیرۆکە هەواڵ، چاپخانەی ڕەنج، سلێمانی.
- دزەیی، عبدالواحد مشیر (2014) ، پراکماتیکی دەق و گوتار، ناوەندی ئاودێر، هەولێر.
- سورخی، ڕەحیم قادر (2011)، شیکردنەوەیەکی ڕەخنەیی گوتاری ڕۆژنامەنوسی کوردی (1918ـ1932)، نامەی دکتۆرا، زانکۆی سەلاحەدین، کۆلێژی زمان، بەشی زمانی کوردی، هەولێر.
- ڕەسوڵ، بابارەسوڵ نوری (2013) ، شیکردنەوەی دەق نوکتە بە نموونە، نامەی دکتۆرا، زانکۆی کۆیە، کۆلێژی پەروەردە، بەشی زمانی کوردی، کۆیە.
- الصبیحی. محمد الاخضر (2016) ، دەروازەیەک بۆ دەقناسی و بوارەکانی پراکتیزەکردنی، و. ابراهیم ئەحمەد شوان، چاپخانەی ڕۆشنبیری، چاپی یەکەم، هەولێر.
- عبداللە، ئیدریس (2021) ، دەقناسی ئەدەبی کوردی، نوسینگەی تەفسیر، چاپی دووەم،

هەولێر.

- احمد عفيفي (   ) ، نحو النص اتجاه في الدرس النحوي، مكتبة الزهراء الشرق، قاهرة.
- خضر، سعيد سهيب (2010) تحليل الخطاب القرأني في ضوء الاتجاه النص ، رسالة ماجستير، اللغة العربية، كلية اللغات، جامعة صلاح الدين، اربيل .
- الخطابي ، محمد (2006) ، لسانيات النص مدخل الى انسجام الخطاب، ط2 ، مركز الثقافي العربي الدار البيظاء، المغرب .
- خليل، ابراهيم محمود (2009)، في اللسانيات و نحو النص، دار المسيرة، ط2 ، عمان ـ الاردن .
- Yule, G. (2006), the Stud of language, New York, Cambridge University pre
- Halliday, M.A.K, and Ruqaia Hasan, (1976), cohesion in English, Longman, London
- د. عبدالواحد الوافى (2007) زانستى زمان، وەرگێرانى د.ابراهيم عزيز ، چاپخانەى رۆشنبيرى
- گۆڤارى کۆنگرەى يەکەمى زمان (لەپێنا پەرەپێدان و چەسپاندنى زمانى کوردى) ، کۆلێژى زمان (2005)
- لويس جان کالفى ، شەڕى زمان و سياسەتى زمانەوانى ، وەگێڕانى بەهادين جەلال (2012)
- سەلام ناوخۆش (2007) ، ئاين و زماناسى ،
- حەميد خاليد (2011) ، چەند بوارێکى زانستى زمانەوانى کوردى، چاپخانەى کارۆ .
- شۆڕشى زماناسى چومسکى، گۆڤارى ڕامان، ژمارە 24، ساڵى 2004، لا88.
- گۆڤارى ئەکاديميى کوردى ژمارە (23) ساڵى (2012)
- ساجيدە عەبدوڵلا فەرهادى، گۆڤارى رامان (مێژووى زمانەوانى) ژمارە(66) .اصول فى الدرس اللغوى بين القدماء والمحدثين (205) ، د. نادیية رمضان
- مدخل الى علم اللغة
- د.ميشال زکريا (1982)الالسنية التوليدية و التحويلية و القواعد اللغة العربية(نظرية الالسنية) بيروت .

17. بابەتەکان

هەفتەکان	بابەتەکان	ژ
هەفتەی (1)	چەمکی دەق : دەق وەکو ئاستێکی پاش ڕستە	
هەفتەی (2)	کورتەیەکی مێژویی لەبارەی دەق و دەقناسییەوە	
هەفتەی (3)	دەق و نادەق : تیۆرەکانی دەق : 1- بۆچوونی زمانەوانی وەسفی (هالیدای) 2- بۆچوونی زمانەوانی دواندن (گووتار) : ڤان-دایک	
هەفنەی (4)	3- بۆچوونی شیکردنەوەی گوتار (براون و یۆڵ) 4- بۆچوونی بیری دەستکرد	
هەفتەی (5)	جۆرەکانی دەق	
هەفتەی (6 ، 7)	پێوەرەکانی دەق : 1- لکانی ڕێزمانی (پتەوی دەق ، السبک ، الاتساق cohesion) أ- ئاماژە	
هەفتەی (8 ، 9)	ب-بریتی خستن	
هەفتەی (10، 11)	ج- کرتاندن	
هەفتەی (12)	پێداچونەوە و تاقیکردنەوە	

8

18. بابەتی پراكتیک (ئەگەر هەبێت)

19. تاقیكردنەوەكان

نموونەی پرسیار :

1- ئەم دەقە بەپێی بۆچوونەكانی شیكردنەوەی دەق شیبكەوە

2- ئاماژەكردن وەک پەیوەندییەكی نێو دەق ڕوونبكەوە .

20. تێبینی تر

21. پێداچوونەوەی هاوەڵ